

A lap szellemi részét illető közlemények a lap szerkesztőségéhez intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10— K.
Félévre 5— K.
Negyedévre . . . 2.50 K.
Egyes szám ára 20 fill.

GYERGYÓ

A szerkesztésért felelős: Sándory Mihály. Főmunkatárs: Dr. Novák Albert. — Megjelenik vasárnap reggel.

HIRDETMÉNYEK DIJA:
1 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 30 fill.

—
Nyilttér
soronként 50 fillér.

—
Hirdetéseket a kiadóhivata
vesz fel.

Gyergyó létkérdése.

II.

De hát miképpen fog Gyergyó lakossága a fokozott igényeknek megfelelni tudni? Miből, mily uton-módon fogja elviselni a sokszorososan emelkedő állami terheket úgy, hogy a betörés okozta amugy is gyengébb teherbirása végleg csődöt ne mondjon?

Ha az államkormányzat a hadikárokat legalább a kárfeltevő bizottságok által mérsékelten megállapított összegekben rövidesen folyósítja, vagy a kifizetést — ha későbbi időre is — garantálja, Gyergyó lakossága legalább részben visszanyeri teherbíró képességét. Ha azonban a kormány — amint ezt ebben a kérdésben legilletékesebb tagja, a belügyminiszter, kijelentette — csak a legszükségesebb segítségre szorítkozik, Gyergyó népe csak abban az esetben állhatja meg helyét a bekövetkező nehéz viszonyok között, ha helyzetén radikálisan segít; ha közvetlen befolyást nyer vidéke sorsának intézésében.

Ezt a közvetlen befolyást csak abban az esetben éri el, ha megszüntetheti a vármegyei központtal való, a távolság okozta érintkezés nehézségeit; ha saját területén rendelkezik központtal; sorsát közötte élő vezetők intézik, kik ismerik és átérzik Gyergyó szükségleteit és nem nézik távolból, idegen szemmel sok esetben meg sem értett, vagy lekicsinyelt törekvéseit.

A belügyminiszter legközelebb szakértekezlet elé bocsátja két reformtervezetét. Az egyik a határszéli közigazgatás újjászervezésére, a másik az erdélyrészi vármegyék arányosítására és kikerekítésére vonatkozik.

Ragadjuk meg a belügyminiszter reform-tervezetében kínálkozó kedvező alkalmat Gyergyó évtizedes törekvéseinek megvalósítására: önállósítására.

Nem mai keletű nálunk a törekvés Csik vármegye kettéosztása iránt. Belátással bíró vezető férfiaink már évtizedek előtt jutottak annak tudatára, hogy Gyergyó csak úgy boldogulhat, ha megszabadul a csiki részekről való függő helyzetéből.

A Gyergyó két járásában fekvő tizenöt község lakosságának száma hatvanezer, vagy ennél is több. Csik vármegye három csiki járásának negyvennégy községe hetvenezernél több lelket számlál. Úgy a csiki részek, mint Gyergyó elég népesek arra külön-külön is, hogy saját kormányzattal bírjanak. Mindkét rész különben már határszéli fekvésénél fogva is különös és fokozott figyelmet érdemel kormányzati és közigazgatási téren.

Gyergyó vármegyéhez lehetne csatolni Maroshévíz nagyközséget, mely tízezer lakosával ugyanolyan hátrányos helyzetben van Maros-Torda vármegyében, mint a gyergyói részek Csik vármegyében.

Gyergyó önállósítása a fennálló hátrányok megszüntetése mellett mindenestre avval a megbecsülhetetlen előnnyel is járna, hogy már meglévő és a mostoha viszonyok között is tekintélyesnek mondható ipara és keres-

kedelme a megérdemelt figyelemben részesülne és rohamosan fejlődne. Feltárássra váró, bérceiben rejlő és eddig csak sejtett kincsei új keresetforrásokat nyújtanának lakosságunknak, nem is említve az erdő- és mezőgazdaságunkra az önkormányzattól származó előnyöket.

Gyergyó minden szépért és jóért lelkesülő főtisztelendő papsága, községeinek előljáróságai és vezetői indítsák meg a mozgalmat Gyergyó önállósítása érdekében.

Különösen Gyergyószentmiklós városintéző férfiainak illeti e mozgalomban a vezető szerep. Gyergyószentmiklóst fekvése, lakosainak száma, kulturális intézményei, kereskedelme és ipara minősítik Gyergyó központjává és ezzel székhelyévé.

Az Orel név köztisztelőben és becsülésben áll Gyergyószentmiklós birtokos lakossága előtt; boldog emlékü Orel Máté véste e nevet Gyergyószentmiklós lakosságának hálás emlékezetébe. A nagy atyának méltó fia, városunk polgármestere hatványozni és egész Gyergyóra felejtethetlenné fogja tenni az Orel név iránt való tiszteletet, ha élére állva a mozgalomnak, érvényesíti hathatós befolyását és megteremti Gyergyó vármegyét.

Nincs felmentés!

A katonai alkalmasság mértékét lassanként és főleg legutóbb annyira leszállították, hogy idehaza a valóban nélkülözhetetleneken kívül alig maradt épkézláb férfi. Emellett a csapatok állományi viszonyaira tekintettel a katonának frontról való szabadságolását is szigorubbá tették; ezentúl már nem félévi, hanem csak egész évi frontszolgálat után kaphatnak szabadságot övéik látogatására.

Szegény bus fiaink állják a rájuk szabott szigorúságot, mert tudják, hogy ez a háború kényszerűsége és átérzik, hogy a hazáért és övéikért szent kötelesség minden áldozat. Ebből azonban viszont hozzánk, akik itthon biztonságban és katonáinkhoz képest kényelemben élünk, parancsolóan szól a figyelmeztetés, hogy mi se adjuk alább, mint ők; a kötelességteljesítésben éljünk mi is szigorubb mérték szerint, éppen mint ők. Az áhitott végző győzelem s az általa ígérkező boldogbb jövő egyaránt áldás lesz édes mindnyujunkra, kiküzdéséből is tehát katonának és polgárnak egyformán ki kell vennie a részét.

A háború sorsának eldöntésében az új hadikölcsön játszik olyan fontos szerepet, mint a hadseregre háruló feladatok bármelyikének is szerencsés megoldása, már azon egyszerű okból is, hogy a hadsereget minden hősiessége dacára teljességgel megbénítja szükségleteinek fogyatékosága. Rajta kell tehát lennünk, hogy az új hadikölcsönt minél nagyobb, az előbbieket jóval felülmúló eredményre segítsük. Ezt másként nem érhetjük el, mintha valamennyien mellé állunk, lankadást nem ismerő készséggel szegény és gazdag a maga erejéhez mérten mind hozzájárulni sikerének a biztosításához.

A polgári rend e hazafias kötelessége alól éppen úgy nincs fölmentés, amint nincs a harcra való állított katonának ezerszeres sulyosabb kötelességei alól. Valamint hogy a kijárási jutalom, vagy bűnhődés is ugyanaz: a nemzet örök hálája, vagy soha többé jóvá nem tehető megvetése.

A háború.

Az olasz harctéren az események drámai gyorsasággal fejlődnek. Legutóbbi tudósításunk ót seregeink egész arcvonala átlépte a Tagliamento. Evvel a haditénnyel megsemmisült az antant-hatalmaknak az a reménye, hogy Cadorna a Tagliamento nyugati partján rendbe szedheti menekülő hadseregét és hosszabb időig képes lesz ellentállani a központi hatalmak előnyomulnak.

Épp oly hiunak bizonyult az a remény is, hogy győzelmes seregeink gyors előnyomulása legalább ideiglenesen, a Livenza folyónál fog megakadni. Amint a főhadiszállás e hónap 9-ről jelenti, seregeink ezt az akadályt is legyőzték, az olaszok ellenállása megtört és a szövetségesek a Livenzát a front egész szélességében átlépték és nyugat felé nyomulnak előre. Most már Cadorna csak a Piave védelmére gondolhat, ha ugyan nem folytatja visszavonulását az Etsch mögé, hogy ott várja be a francia és angol segítséget, amint ezt semleges lapok közlik. Hogy a győzelmes szövetségesek engednek-e időt Cadornának a segédesapatok megérkezésének bevarására, kérdéses.

Olaszország végzete beteljesül. Ennek utját nem állhatja már egy-egy utóvédcsapatának makacs ellenállása, sem egyes csoportok hőstettei. Főhadiszállásunk f. hó 8-iki jelentése külön megemlítésre érdemesnek tartja egy ilyen olasz csapat vitéz magatartását. Ez a csapat Tolmezzotól délre arcvonalunk hátában a San Simeon-féle művekre támaszkodva, három napig vitézen tartotta magát osztrák-magyar és német csapatok átkaroló támadása ellen. Teljesen körülfogva, miután áttörési kísérletei eredménytelenek maradtak, adta meg magát, felrobbantva előbb a műveket.

A 8-iki jelentés szerint különben az előző napon egy tábornok, egy hadosztályparancsnok, két ezredes, 170 főtiszt, 17 000 főnyi legénység, 80 ágyú és 6 repülőgép jutott kezünkre. A foglyok összes száma 250 000-re, a zsákmányolt ágyúk száma 2300-ra emelkedett.

A Dolomitokban is teljes visszavonulásban vannak az olaszok. A tiroli határhegyekben is előnyomulnak csapataink.

A nyugati fronton az angolok tehermentesítő akciója élénk tüztevékenységre szorítkozott. A francia fronton a Sundgauban heves tűzhullámok nyomában előretörő rohamcsapatokat a németek visszavertek.

A keleti fronton esend van.

Oroszország, úgy látszik, nagy átalakulás küszöbén áll. Erre vall legalább egy felfogott, bár megsejtett szikratávirat, mely szerint Péterváron az ellenforradalom győzött, Kerenszki elmenekült és letartóztatását elrendelték, a politikai foglyokat szabadon bocsátották.

Legujabb.

— A „Gyergyó” táviratai. —

Budapest, nov. 9. A Magyar Tud. jelenti: D. e 10 órától esti 8-ig minisztertanács volt, melynek legfontosabb tárgyai a képviselőház elé terjesztendő pénzügyi javaslatok voltak.

A M. Tudósítót felhatalmazták annak megállapítására, hogy a 8 órai újságban a Wekerle-kormány válságos helyzetéről megjelent cikke minden alapot nélkülöz. Kitalálás ezen hiradás.

Budapest, nov. 9. A M. Hiradó jelenti: A sarajevo-i törvényszék ma délután Gerde volt kormánybiztost felmentette.

Bécs, nov. 9. Ófelsége Vilmos csá-

szárt a 25-ik tarackezred parancsnokává kinevezte.

Berlin, nov. 9. A Wolff-sajtó állításával szemben, mely a lengyel kérdés megoldásáról beszél, illetékes helyről megállapítják, hogy a Czernin-lefolyt tárgyalások folyamán megoldás eddig nem jött létre. A tanácskozásokat folytatják.

Bern, nov. 9. Portugál lapok jelentik, hogy amerikai csapatok megszállták az Azori szigeteket és Ponta Delgadán nagy erődítéseket építenek. Portugáliában félnek, hogy a megszállás végleges lesz.

Bécs, nov. 9. A király hadseregparancsot adott ki, amelyben eltiltja a fegyveres erőhöz tartozóknak a párbajozást és a párbajozásban való részvételt. Mert olyan időben, mikor minden egyes ember életét a hazának kell felajánlani, nem szabad többé fegyveresen elintézni becsületbeli sértéseket. Becsületbeli ügyeket katonai becsületügyi választmányokhoz kell utalni.

Lugano, nov. 9. Ide érkezett hírek szerint Cadornát felmentették főparancsnoki állásától. Utódául Avadiaz tábornokot kinevezték.

Berlin, nov. 9. A Reuter-ügynökség közli, miszerint Kerenszkijt letartóztatták.

Pétervár, nov. 9. A balti flotta elhatározta, hogy csatlakozik a munkáscsaphoz. A revali forradalmi katonabizottság megszállta az összes katonailag elfoglalt helyeket. Kazánban a tisztiskola növendékei megadták magukat. A pétervári forradalmi bizottság közölte a fronton és az országban levő összes csapatokkal, hogy Kornilovot társaival a Péter-Pál erődbe viteti és nyomban forradalmi hadbíróskodás elé állítja. A főváros nyugodt. A júliusban letartóztatott maximalistákat szabadon engedték.

London, nov. 9. Itt általános vélemény, hogy az oroszországi események polgárháború előjelenségei. Kerenszkij tudott Leninnek terveiről és intézkedett, hogy a kormány székhelyét Moszkvába helyezték. A Daily Chronicle megállapítja, hogy Lenin és Trocki Németország fizetett ügynökei. Angliában

nem hiszik, hogy a maximalisták forradalma győzne.

Lugano, nov. 9. Cadorna megparancsolta, hogy az országban szétszórót katonák halálbüntetés terhe mellett 5 nap alatt jelentkezzenek.

H I R E K.

— **Kirendelés a járásbírósnál.** Pulszky Mihály kir. járásbíró kisegítőként a csikszeredai kir. járásbíróshoz rendeltetett ki. Távollétében Szebeny Gerő kir. járásbíró helyettesíti.

— **Iskolai ünnepély.** A helybeli állami főgimnázium az elesett hősök emlékére f. hó 5-én iskolai ünnepélyt tartott. A tanuló ifjúság a tanárok vezetése mellett résztvett a 9 órás gyászmisén, majd az intézet tornatermébe vonult, ahol Margitta Aladár főgimnáziumi tanár méltatta az elesett hősök érdemeit, példányképpel állítva őket az ifjúság elé. A hősök sírjainak gondozására rendezett gyűjtés száz koronát jövedelmezett.

— **A Szociális Issziótársulat angversenyét két hét múlva — november 24-én — este fogja megtartani a mozgószínház helyiségében. A magas nívón álló műsor a legkényesebb igényeket is ki fogja elégíteni. Értésülünk szerint az alkalmi beszédet ékeszólása miatt már annyiszor megesodált Görög plebanos fogja megtartani. Itju hölgyeinknek színe-java énekkel, szavalattal, élőképek bemutatásával szerepel a műsoron. A hadtestparancsnok ur öngyméltósága előzékenysége folytán a katonai zenekar mint vonós szalon-zenekar igazi művelzetet fog nyújtani, a mit katonai művészek féllépte fog teljessé tenni.**

— **Szövetkezeti közgyűlés.** A Gyergyószentmiklósi „Hangya” Fogyasztási és Ertekeztető Szövetkezet ma, vasárnap délután 3 órakor a főgimnázium tornatermében tartja alakulása után első rendes közgyűlését. Sokkal ismertebb közönségünk előtt ez az altruisztikus alapon álló intézmény, semhogy szükségesség tartanak annak külön méltatását. Ez alkalommal csak az a körülményt említyük ki, hogy ambar az oláh betörékor a szövetkezet nagy árak és/lete teljeseen tönkrement, a „Hangya”-központ támogatásával már mult év december havában újból megkezdte működését és az árubeszerzés nehézségei mellett és dícséretreméltó buzgalommal szolgálja tagjainak és a nagy közönségnek érdekeit.

— **A harmadik osztályu kereseti adó ki- vetése Gyergyószentmiklóson november 12-én, hétfőn veszi kezdetét. Az adómegállapítás a kö- vetkező sorrendben történik.**

November 12-én Gyergyóremete, Kilyénfalva és Vasláb;

nov. 13-án Szárhegy, Gyergyóalfalu és Borszék;

nov. 14-én Tekerőpatak. Ditró, Várhegy és Salamás;

nov. 15-én Gyergyóújfalva és Gyergvócsomafalva;

nov. 16-án Gyergyószentmiklós III. oszt. keresetadó alá tartozó lakosainak adója lesz megállapítva.

A tárgyalások a kir. járásbíróskodás udvari földszinti részében lesznek megtartva és mindenkor reggel 8 órakor kezdődnek.

— **Nagy ezüst a kis Tiszának.** Az az erős katonaezüst, amely annyira jellemzi a Tisza-családot, ismét megnyilatkozott. Gróf Tisza György, a 2-es honvédszázad zászlósa az orosz fronton egy bravuros járőrharcért megkapta a nagy vitézségi érmet. Önként jelentkezett arra a feladatra, hogy az előterepre éjszánkán ki-kijáró ellenséges járőrokat elfogja illetőleg szétugrasztja. A fiatal Tisza ügyes rajtaütéssel annyira meglepte az oroszokat, hogy őt fogságba esett, a többi pedig ész nélkül futott vissza. A foglyoknál értékes adatok voltak. A parancsnokság külön parancsban emelte ki a vitez eselekedet jelentőségét s a huszárjárőr parancsnokának, — gróf Tisza Györgynek bemutatásul lélekekjelenlétét.

— **Az ingatlanok forga manak korlatozása** A kir. kormány rendeletileg kimozdotta, hogy egyes határszéli és nemzetiségek által lakott vármegyékben ingatlan elidegeníteni, avagy tíz évet meghaladó időre bére vagy haszonberbe adni csak a hatóság hozzájárulásával szabad. Brassó, Csik, Fogaras, Haromszék, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő és Udvarhely vármegyék területére a szükséges hatósági hozzájárulással a marosvásárhelyi miniszteri ki-rendelteség bizott meg.

— **Betöréses lopás.** Berkovics Lázár órá és ékszeresznek Kossuth Lajos-téren levő üzlet-helyiségét f. hó 5-ore virradó éjjel ismeretlen tettes feltörte és onnan 1600 korona értékű órát és láncot ellopott. A nyomozás eddig nem vezetett eredményre

Laptulajdonos és kiadó: Sándory Mihály Gyergyószentmiklós.

Meghívó.

A Gyergyószárhegyi Takarékszövetkezet XIX. évi rendes közgyűlését

1917. évi november 18-án, vasárnap d. u. 2 órakor tartja a szövetkezet helyiségében.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a szövetkezet 1916. évi működéséről s az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása. 2. Indítványok.

Ha a közgyűlésre a szavazatképes tagok nem jelennének meg a közgyűlés határozatképességéhez megkivántató számmal, ezen közgyűléstől nyolcad napra újra közgyűlés hirdettetik, mely tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határoz. — Tagok száma 115. Szárhegy, 1917. augusztus 11-én.

Az igazgatóság.

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher.

Sorszám	T á r g y	Korona	fill.	Sorszám	T á r g y	Korona	fill.
1	Pénzkészlet	480	33	1	Takarékbetét	125644	52
2	Be nem fizetett törzsbetét	2884	31	2	Jegyzett törzsbetét	15132	—
3	Váltókölcsön	134279	—	3	Törzsbetét-kamat	226	94
4	„ kamat	5217	37	4	Fizetetlen 10% tőkekamatadó	456	16
5	Folyószámla	4000	—	5	Tartalékalap	6627	47
6	„ kamat	154	68				
7	Hadikölcsön	1071	40				
		148087	09			148087	09

Szárhegy, 1916. év december 31-én.

Ferencz József,
pénztáros.

Ferencz Tamás,
v. igazgató.

Ezen mérleget alattirtak tételről tételre megvizsgáltuk s a könyvekkel összehasonlítottuk és azokkal mindenben megegyezőnek találtuk. Szárhegy, 1917. év október 26-án.

id. Ferencz József,
f. b. tag.

Ferencz István,
f. b. elnök.

Czibalmos András,
f. b. tag.

Nyomatott Sándory Mihály könyvnyomdájában Gyergyószentmiklóson, 1917.

